

3. Україна досягла 84% виконання Угоди про асоціацію з ЄС: опублікований Звіт за 2025 рік. URL: https://eu-ua.kmu.gov.ua/news/ukrayina-dosyagla-84-vykonannya-ugody-pro-asotsiatsiyu-z-yes-opublikovanyj-zvit-za-2025-rik/?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 16.03.2026).

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-677-5-40>

INSTITUTIONAL CAPACITY OF LOCAL GOVERNMENTS IN THE FIELD OF ECONOMIC DEVELOPMENT

ІНСТИТУЦІЙНА СПРОМОЖНІСТЬ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ У СФЕРІ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Rosypaylo I. Ya.

*Postgraduate student of the Department
of Public Management
and Administration
Ivano-Frankivsk National Technical
University of Oil and Gas
Ivano-Frankivsk, Ukraine*

Росипайло І. Я.

*аспірант кафедри публічного
управління та адміністрування
Івано-Франківського національного
технічного університету
нафти і газу
м. Івано-Франківськ, Україна*

У сучасних умовах трансформації системи публічного управління в Україні особливого значення набуває питання інституційної спроможності органів місцевого самоврядування у сфері економічного розвитку. Саме на місцевому рівні формуються практичні механізми реалізації державної політики регіонального розвитку, створюються умови для підтримки підприємництва, залучення інвестицій, розвитку інфраструктури, зміцнення фінансової бази територіальних громад та забезпечення належної якості життя населення [1]. В умовах децентралізації органи місцевого самоврядування отримали ширші повноваження, однак ефективність їх реалізації безпосередньо залежить не лише від наявності ресурсів, а й від рівня інституційної зрілості, управлінської організованості, кадрової забезпеченості, стратегічного мислення та здатності до партнерської взаємодії. Інституційна спроможність у сфері економічного розвитку означає здатність органів місцевого самоврядування формувати, приймати й реалізовувати управлінські рішення, спрямовані на забезпечення стійкого розвитку території, мобілізацію внутрішніх і зовнішніх ресурсів, координацію інтересів основних місцевих суб'єктів та адаптацію до змін зовнішнього середовища. Йдеться не лише про формальну наявність відповідних структурних підрозділів або програмних документів, а про здатність місцевої влади діяти системно, послідовно й результативно [2]. У цьому

контексті інституційна спроможність включає нормативно-правовий, організаційний, кадровий, фінансовий, інформаційно-аналітичний та комунікаційний компоненти.

Одним із ключових показників інституційної спроможності є наявність якісного стратегічного планування розвитку громади. Економічний розвиток не може здійснюватися ситуативно, лише через реагування на поточні виклики. Він потребує визначення довгострокових пріоритетів, конкурентних переваг території, ризиків і ресурсних можливостей. Саме тому важливим є розроблення стратегій розвитку територіальних громад, програм підтримки малого й середнього бізнесу, інвестиційних паспортів, програм зайнятості, інноваційного та інфраструктурного розвитку. Проте на практиці нерідко спостерігається формальний підхід до стратегічних документів, коли вони існують лише як вимога законодавства, але не стають реальним інструментом управління, що свідчить про недостатню інституційну спроможність до аналітичної роботи, прогнозування та моніторингу результатів. Не менш важливим елементом є кадровий потенціал органів місцевого самоврядування. Економічний розвиток громади залежить від професіоналізму посадових осіб, їхньої компетентності у питаннях стратегічного менеджменту, бюджетного планування, проектного управління, інвестиційної діяльності, міжнародного співробітництва та комунікації з бізнесом. У багатьох громадах зберігається проблема нестачі фахівців, які володіють сучасними інструментами розвитку територій, мають навички підготовки грантових заявок, супроводу інвестора, аналізу локального ринку праці та формування конкурентних переваг громади. Тому посилення інституційної спроможності нерозривно пов'язане з розвитком людського капіталу в системі місцевого самоврядування, постійним навчанням, підвищенням кваліфікації та оновленням управлінської культури.

Важливим чинником інституційної спроможності є також фінансова основа місцевого розвитку. Без належного ресурсного забезпечення навіть найкращі стратегії залишаються декларативними. Здатність громади ефективно управляти місцевим бюджетом, розширювати дохідну базу, залучати інвестиції, використовувати міжмуніципальне співробітництво, брати участь у державних і міжнародних програмах підтримки є свідченням її реальної інституційної зрілості. Фінансова спроможність не зводиться лише до обсягу надходжень; вона включає вміння пріоритезувати видатки, спрямовувати кошти на розвиткові цілі, формувати проекти, орієнтовані на довгостроковий економічний ефект. Особливої уваги заслуговує організаційна спроможність органів місцевого самоврядування. Для результативного управління економічним розвитком потрібна чітка внутрішня координація між структурними підрозділами, належний розподіл функцій, ефективні процедури

прийняття рішень і механізми взаємодії з зовнішніми партнерами. Економічний розвиток є міжсекторальним явищем, тому він не може бути відповідальністю лише одного відділу чи посадової особи. Потрібна інтеграція зусиль у сферах земельних ресурсів, містобудування, освіти, комунального господарства, соціальної політики, цифрової трансформації та міжнародного співробітництва. Чим вищий рівень узгодженості цих напрямів, тим ефективніше громада реалізує власний потенціал.

Суттєвим виміром інституційної спроможності виступає здатність органів місцевого самоврядування до партнерства. У сучасній моделі місцевого розвитку влада не повинна діяти ізольовано. Економічний розвиток громади є результатом взаємодії влади, бізнесу, громадянського суспільства, закладів освіти, наукових установ та міжнародних партнерів. Саме тому ефективна громада повинна вміти організовувати діалог із підприємцями, підтримувати локальні ініціативи, створювати сприятливий інвестиційний клімат, залучати експертне середовище до розроблення програм розвитку. Інституційна спроможність у цьому аспекті означає не лише відкритість до співпраці, а й наявність конкретних механізмів участі, консультацій, публічної звітності та прозорого управління. У нинішніх умовах воєнних викликів, міграційних процесів, економічної нестабільності та необхідності повсякчасного відновлення значення інституційної спроможності органів місцевого самоврядування ще більше зростає. Громади повинні не лише забезпечувати поточне функціонування території, а й виступати суб'єктами економічної стійкості, відновлення інфраструктури, підтримки зайнятості, релокації бізнесу та формування нових моделей локального розвитку. Так це вимагає нової якості місцевого управління, орієнтованого на гнучкість, інноваційність, результативність і відповідальність [3].

Отже, інституційна спроможність органів місцевого самоврядування у сфері економічного розвитку є визначальною умовою ефективного функціонування територіальних громад. Вона охоплює не лише наявність повноважень і ресурсів, а передусім здатність перетворювати їх на реальні результати розвитку. Посилення такої спроможності потребує системного вдосконалення стратегічного планування, кадрового потенціалу, фінансового управління, організаційної координації та партнерської взаємодії. Саме інституційно сильне місцеве самоврядування здатне забезпечити конкурентоспроможність громади, підвищити її економічну самодостатність і створити підґрунтя для сталого розвитку в довгостроковій перспективі.

Література:

1. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. База даних «Законодавство України» /

Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-ВР#Text> (дата звернення: 14.03.2026).

2. Про засади державної регіональної політики : Закон України від 05.02.2015 № 156-VIII. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19#Text> (дата звернення: 12.03.2026).

3. Про внесення змін до Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки : Постанова Кабінету Міністрів України від 15.11.2024 № 1686. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1686-2024-п#Text> (дата звернення: 15.03.2026).

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-677-5-41>

**TRANSFORMATION OF UNIVERSITY ENTREPRENEURIAL
ECOSYSTEMS OF UKRAINE IN THE CONTEXT
OF INTEGRATION INTO THE EUROPEAN EDUCATIONAL SPACE**

**ТРАНСФОРМАЦІЯ УНІВЕРСИТЕТСЬКИХ
ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ ЕКОСИСТЕМ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ
ІНТЕГРАЦІЇ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ**

Shterna T. V.

*Doctor of Economic Sciences,
Professor
Private higher education institution
Bukovinian University
Chernivtsi, Ukraine*

Штерна Т.В.

*доктор економічних наук, професор
ПВНЗ «Буковинський університет»
м. Чернівці, Україна*

Kretska A.

*Student Faculty of Information
Technologies and Economics
Private higher education institution
Bukovinian University
Chernivtsi, Ukraine*

Крецька А.

*мтудентка факультету
інформаційних технологій
та економіки
ПВНЗ «Буковинський університет»
м. Чернівці, Україна*

У контексті набуття Україною статусу кандидата на членство в ЄС та інтеграції до Європейського дослідницького простору (ERA), трансформація вищої освіти стає стратегічним пріоритетом. Сучасний університет перестає бути лише транслятором знань, еволюціонуючи до моделі «Університет 3.0», де ключовим показником ефективності є